

מדינת ישראל
בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

ערר (י-ם) 17-2663

בית הדין לעררים בית דין ירושלים
בפני כב' הדיינת שרה בן שאול ויס

העררים:

1. ט. ס. (מיאנמר)
 2. ג. ס. (הפיליפינים)
- ע"י ב"כ עו"ד תומר ורשה

נ ג ד

המשיב: **משרד הפנים - רשות האוכלוסין וההגירה**
ע"י הלשכה המשפטית

פסק דין

עניינו של ערר זה הוא בהחלטת שר הפנים שלא להכיר בעורר 1 כפליט או כפליט במקום ('sur place') ולא להחיל עליו את עקרון "אי החזרה".

העובדות

1. העוררת 2 היא אזרחית הפיליפינים, אשתו של העורר 1 (להלן: העורר), הנמצאת בישראל מכוח צווי ביניים מתחדשים, בעתירה מנהלית שהוגשה על ידי העוררים ואחרים (עת"מ 51754-02-11) ועניינה השוואת מעמדן של בנות הזוג הפיליפיניות לזה של בני זוגן הבורמזים, ועודה תלויה ועומדת.

2. העורר הוא אזרח בורמה (מיאנמר) יליד שנת 1977, בודהיסט בדתו, מוצאו האתני- באמאר/בורמה (הקבוצה האתנית הדומיננטית בבורמה). ביום 11.2.04 נכנס העורר לישראל ברישיון עבודה מסוג 1/כעובד בענף התעשייה ורישיונו הוארך עד ליום 25.6.07. בתקופה זו האריך העורר את תוקף דרכונו שלוש פעמים, בימים 7.3.06; 7.3.09; 7.10.04.

מדינת ישראל

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

3. ביום 18.3.07 פנה העורר לנציבות האו"ם לפליטים (להלן: הנציבות) כדי להגיש בקשה למקלט מדיני; ביום 5.6.07 הגיש העורר, בהנחיית הנציבות, בקשה למקלט מדיני בישראל. בבקשה כתב העורר כי למד 3 שנים מתמטיקה באוניברסיטה במחוז שלו (בשנים 1995/6, 1996/7, 2000/1) ואת השנה הרביעית אותה למד באוניברסיטה בראנגון לא השלים. בין השנים 2002-2004 עבד העורר בסינגפור. הוא נעצר פעמיים בארצו (בין הימים 25.6.98-7.2.98 ובין הימים 15.1.99-2.8.98, על רקע חברותו במפלגת NLD (המתנגדת לשלטון דאז), העורר היה מנהיג הצעירים. העורר השתתף בהפגנה בשנת 1996; כל חבריו בכלא ולכן נס על נפשו, אם ישוב לארצו יהיה בכלא כל חייו.
4. ביום 21.11.07 נערך לעורר ראיון בנציבות (להלן: הראיון הראשון), בו טען כי עזב את ארצו על רקע פעילותו הפוליטית, כי למד מתמטיקה באוניברסיטה והתגורר במעונות, והוריו תמכו בו כלכלית, וכי נעצר פעמיים, בתאריכים אותם ציין בבקשת המקלט. העורר אמר כי היה חבר ב"פלג הצעיר" של מפלגת ה-NLD משנת 1996; במסגרת זו חילק כרוזים בחשאי, כפעמיים בחודש. לדבריו, בשנת 1997 (לא זוכר חודש) צבע עם חברים בצבע אדום שלט מול תחנת המשטרה; בתקרית אחרת היה מעורב בקטטה עם חיילים בגלל השמעת מוזיקת פופ בבית קפה, שכללה נזק לרכוש, והעורר וחבריו הושעו למחרת מהלימודים לשבועיים. בגין מעשה צביעת השלט וכן ביקוריו של העורר בכפרים בהם הסביר לכפריים כי מעשי הממשל אינם טובים, נעצר העורר בפעם הראשונה (יוער, כי המעצר נעשה מספר חודשים לאחר מכן, וכי העורר לא ציין מתי יצא אל הכפרים); לאחר המעצר הראשון התחייב שלא לעסוק בפעילות פוליטית ולכן הותר לו לשוב וללמוד באוניברסיטה, אך לאחר מעצרו השני שב אל בית הוריו ורק בשנת 2000 חזר ללימודים (העורר אמר כי בית הספר בו למד היה סגור בין השנים 1998-2000, במקביל לתקופות מעצרו, ולא זכר מתי התחילה שנת הלימודים בשנת 2000). העורר לא ידע לומר מדוע נעצר בפעם השנייה, וטען כי שוחרר לאחר שדודו שיחד את הממונים, בשתי הפעמים, ולאחר שחתם על התחייבות שלא לעסוק בפעילות פוליטית. עם שובו ללימודים הוטרד על ידי תלמידים אחרים, התומכים בשלטון; בשנה בה חזר ללימודים (בשנת 2000) הוא גילה את התלמיד-המרגל, והוביל לחרם עליו, אך חש בסכנה ולכן ביקש (ואושרה לו) העברה לאוניברסיטה אחרת, בראנגון. העורר לא זכר מתי בדיוק עבר לשם (לא זכר באיזה חודש), אך ממילא לא המשיך בלימודיו ולא עבד (כיוון שלא הצליח למצוא עבודה בגין פעילותו הפוליטית) אלא נתמך על ידי סביו וחברים שלהם אצלם התגורר. העורר התקשה להסביר כיצד זה הוא טוען שלא סיים את חוק לימודיו, בניגוד לאמור על המסמך שאביו שלח לו (בשנת 2007) מהאוניברסיטה. בשנת 1999 פנה העורר בבקשה לקבל דרכון בעזרת מתווך; ביום 15.7.02 עזב לסינגפור באשרת עבודה לשנתיים במספנה, אך חזר כבר ביום 7.1.04 לחודש ימים לראנגון וביום 10.2.04 קיבל את אשרת העבודה בישראל. בחודש הזה לא אירע לו דבר ואביו אף בא לבקרו. העורר אמר כי השם המופיע בדרכונו (ובבקשתו לאשרת עבודה) הוא שמו שלו, אך שמות הוריו על גבי הדרכון הם שמות של חברים ולא שמות הוריו, כדי שלא יבולע להם ולסביו; גם מקום לידתו שונה בדרכון. העורר אמר כי חידש את דרכונו בראנגון שלוש פעמים (באמצעות המתווך), ופעם אחת בשגרירות ארצו בישראל, אך בישראל לא הלך בעצמו אלא שלח

מדינת ישראל

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

חבר, מחשש שיזהו אותו והוא יצטרך לשלם יותר. העורר אמר כי הפגין מול שגרירות ארצו בישראל בספטמבר האחרון (חודשיים קודם לכן), אך לא זכר תאריך מדויק והוא צולם בזמן ההפגנה; העורר הציג וידיאו של ההפגנה. העורר אמר שהוא חושש כי ייעצר בשדה התעופה, ויושלך לכלא. התרשמותו של עורך הראיון הייתה: "**לא מאד אמין. נותן תשובות כלליות ביחס לפעילות פוליטית.**"

5. ביום 19.11.08 המליצה הנציבות שלא לקבל את בקשת העורר מאחר ואינה עומדת בקריטריונים של אמנת הפליטים והעורר נמצא לא אמין, הן בהקשר הנטען של פעילותו הפוליטית והן לעניין מעצרו; התקרית היחידה אותה תיאר בפירוט הייתה הקטטה בבית הקפה, ונראה כי מעצרו של העורר מהווה ענישה ולא רדיפה. העורר היה ערטילאי בתיאוריו את הן מעצרו והן את פעילותו הפוליטית; עם זאת, לא ניתן משקל לשאלת האמינות, ובקשתו נבחנה לגופה. הנציבות לא מצאה כי קיים לעורר פחד מבוסס, אובייקטיבית, כי יאונה לו רע אם ישוב לארצו, על רקע פעילותו בארצו ובארץ; גם לאחר שחרורו ממעצרו השני, הורשה העורר לשוב ללימודיו הגבוהים, ובפועל לא אירע לו דבר מאז. העורר פנה מספר פעמים לרשויות ארצו, בשמו שלו (בבורמה ובישראל), ולא אירע לו דבר. כן נקבע כי עצם השתתפותו של העורר בהפגנה מול השגרירות אינה מעלה כי העורר נחשב לפעיל בכיר. ביום 1.12.08 המליצו כלל חברי הוועדה המייעצת לענייני פליטים (להלן: ועדת הפליטים), על דחיית בקשתו של העורר למקלט מדיני, בהליך המקוצר בהתאם לנוהל כפי שהיה בתוקף באותה העת. ביום 8.9.09 דחה מנכ"ל המשלב את בקשת העורר למקלט מדיני.

6. בינתיים, ביום 30.3.09, פנה העורר עם העוררת- אשתו, אל הנציבות בבקשה להתיר להם להשאר בארץ לתקופת מה, עד שמצבם הכלכלי ישתפר, ואז ייצאו יחד אל הפיליפינים.

7. ביום 15.9.09 (עם העברת הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל מהנציבות אל המשלב) נערך לעורר ראיון (להלן: הראיון השני) בו אמר כי עזב את ארצו כי "**רציתי לעבוד וגם בגלל המצב הפוליטי**"; כן נרשם שם כי "**בדרכון שברשותו הנ"ל שינה תוקף הדרכון לשנת 2011 תוך כדי הדבקות המספר על הרישיון.**" באותו היום מילא העורר בפעם השניה טופס בקשה למקלט מדיני, בו כתב כי כן למד בראנגון באוניברסיטה בשנת 2001; הוא רשם כי הוא חבר במפלגת ה-NLD, השתתף בהפגנה בשנת 1996, ונעצר על ידי הצבא (ומסר אותם תאריכים). אם ישוב לארצו הוא צפוי למאסר לכל ימי חייו.

8. ביום 30.9.09 הגיש העורר ערעור לנציבות על ההחלטה לדחות את בקשתו למקלט מדיני (הערעור הועבר אל המשלב וטופל כבקשה לעיון חוזר); בבקשה נטען כי העורר חבר בקבוצת BURMA ACTION ISRAEL (להלן: BAI) המבצעת "פעילות ענפה בישראל" כנגד המשטר הבורמזי "**בשנה האחרונה**" (בקבוצה חברים עוד חמישה אזרחי בורמה- ובהם העוררים בערר (י-ם) 1456-15 וערר (י-ם) 1600-15) הכוללת "**הפגנות רבות בפני שגרירות בורמה ושגרירות סין בישראל**"; "**תרומות למפלגות וארגונים בבורמה**"; "**ארגון מחאות**" כנגד המשטר בסין; "**ארגון יום זכרון לקורבנות הצייקלון בבורמה ורעידות האדמה בסין**" "**ראיונות לעיתון הג'רוזלם פוסט**"; "**הקמת**

מדינת ישראל

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

אתר אינטרנט למאבקים"; "מכתבים לשועי עולם" וכן צורפו אספת כתבות על מתנגדי משטר בורמזים בעולם; על כן נשקפת סכנה לחיי העורר אם ישוב לארצו.

9. רק ביום 18.3.13 נערך לעורר ראיון לבחינת בקשתו לעיון חוזר (להלן: הראיון השלישי); ב"כ העורר לא נכח בראיון, שנערך בנוכחות מתורגמנית לבורמזית, הגב' ג'ולי הררי. בראיון אמר העורר כי פעולותיו במסגרת ה-BAI החלו בשנת 2007, הציג כתבה משנת 2008, וכן קבלה על תרומה בה שונה התאריך, מחוברת לתמונה של הפגנה מול שגרירות סין, ללא ציון שמות. העורר אמר "שאנחנו מפיגנים יחד אנחנו רק כקבוצה"; כן הוצגו מסמך על פעילות בישראל ביום זכויות האדם בשנת 2011, בו נזכר שמו, מסמך ללא שם הנמען (לדבריו, רק על המעטפה נרשם שמו של ראש הממשלה) משנת 2010; העתקים על אישור תשלומים מ-BAI ל-NLD, ללא ציון שמי, וכן תמונות נוספות ללא ציון שמי (או שלא ניתן היה לזהות את העורר). העורר אמר כי הוא זה שהקים את הקבוצה, אך אין לו ראיות לכך, למעט במחשב, והציג תמונה מהפגנה בשנת 2009, עליה נטען שהיא משנת 2011, ואז תיקן והציג תמונה משנת 2011. העורר אמר שאינו יודע כמה פעמים הפגינו חברי הקבוצה בשנת 2011, והוסיף כי לא הפגינו מאז שנת 2012 "בגלל הם שחררו את אנג סאן סוצי וכל העולם צופה בבורמה, אין סיבה להפגנה", ובשנת 2013: "כל העולם שקט וצופה מה יהיה". העורר הסביר שלא הפגין בשנותיו הראשונות בארץ כי עבד הרבה שעות ו"לא ידעתי על החוק בישראל". לשאלה איך הנפיק את הדרכון ענה שסבו שילם לברוקר שארגן את הדרכון, ולשאלה "כל פרטים שלך הם שלך?" ענה "כן"; "כל הפרטים שלך בדרכון?" - "כן"; העורר אמר כי לא שינה את מקום לידתו בדרכון, וכי שינה את תעודת הלידה שלו - "יש טופס שמי שמבקש דרכון כדי לקבל הקלה במס אני צריך לשים את תעודת הלידה כמה אנשים גרים בבית"; "אני רק שיניתי את תעודת הלידה אבל הברוקר עשה לפי תעודת הזהות"; העורר טען כי רק שינה את כתובת מגוריו, לכתובת של אחות סבתו (בניגוד לדבריו בראיון הראשון, שם טען שרצה להרחיק את עדותו מסביו, ונרשם בכתובת של חברים של הסבים). העורר אמר מספר פעמים כי חידש את תוקף דרכונו רק פעם אחת בישראל ופעם אחת בבורמה, דרך מתווך, ביום 14.11.01 (מה שאינו עולה בקנה אחד עם צילום הדרכון); הדרכון הוארך כיוון שהעורר רצה לצאת לחו"ל. בשובו מסינגפור שילם העורר שוחד בשדה התעופה. כן עלה כי לעורר הייתה אשרת תייר למצרים שהונפקה ביום 9.7.02, אך הוא לא עשה בה שימוש; אשרת הכניסה לסינגפור הונפקה בשגרירות סינגפור בארצו. העורר אמר כי יצא לסינגפור כי "רציתי לצאת החוצה בגלל שהיה לי בעיה בבורמה", ולראשונה אמר כי ביקש מקלט מדיני בסינגפור, אך נדחה- ולכן חזר מוקדם מהצפוי. לנציבות לא סיפר זאת, כי לא שאלו אותו. לאחר מכן תיקן ואמר שלא הגיש בקשת מקלט, כי חברים אמרו לו שזה חסר תוחלת; בסינגפור לא היה פעיל פוליטית בכלל. בארץ פנה העורר להגיש בקשה למקלט מדיני רק בשנת 2007, כי חשש שאשרת העבודה שלו (אותה סידר לו סבו דרך הברוקר) לא תוארך, ולא ידע לפני כן על האפשרות לפנות אל הנציבות. כן אמר כי אל אביו "הרשויות באות לשאול מדי פעם איפה הבן שלך" ולאחרונה באו בשנת 2010. לפני כן לא הזכיר זאת מעולם כי לא שאלו אותו. העורר הבהיר כי אינו מוכן לצאת לפיליפינים עם אשתו- "אצטרך

מדינת ישראל

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

להתחיל הכל מהתחלה... אני לא אלך לפיליפינים אקח את אשתי ואת בתי לבורמה..."; את תעודת הנישואין הבורמזית שלח לו חבר, ואין לו תעודת נישואין פיליפינית כי לא ידע שאפשר לעשות, וגם אינו רוצה בכך. העורר אמר כי הוא חבר ב-NLD משנת 1996, כי "אני מנהיג של הצעירים" אך אין לו ראיה לכך; לא ידע מי סגן הנשיא של המפלגה וטען שאין בכלל. העורר טען שהשינויים המתחוללים בבורמה הם מן השפה ולחוץ, כי אינו יכול לשוב לשם ואין לו חלופת מגורים כי הרשויות ערות לפעילותו: "בורמזים רבים גרים באזור פה ואנחנו ברשימה השחורה. לא התכוונתי שאני יודע שאני ברשימה השחורה אבל הם הקליטו אותי פעמים רבות."

10. ביום 27.5.13 נשלחה לעורר החלטת היחידה לטיפול במבקשי מקלט של המשיב, יחד עם חוות הדעת הדוחה את הבקשה לעיון חוזר על הסף, "מתוקף אי הצגת פירוט של שינוי הנסיבות הרלוונטיות להחלטה"; בחוות הדעת נסקרו הסתירות בין דברי העורר בראיון הראשון ובין דבריו בראיון השלישי, נקבע כי היה מצופה מהעורר לדעת יותר פרטים אודות המפלגה בה הוא חבר (שמה של ראש המפלגה ידוע לכל); לא הוצג מידע חדש המתייחס למרכיבים המהותיים של הבקשה; למעט ההפגנה בשנת 2006, כלל הפעילות לה טוען העורר נעשתה לאחר הראיון הראשון, ולא מייד עם בואו לארץ. כן ניתנה התייחסות לאמינותו של העורר, שהוטל בה ספק כבר בחוות הדעת מטעם הנציבות, ונקבע כי "כנותו ותום ליבו של העורר מוטלים בספק וכן התנהלותו של המבקש במדינת מוצאו לא העידה על היותו נרדף", ובראיון השלישי צצו בעיות אמינות נוספות (המתייחסות לסתירות בראיונות, לפרטי דרכונו, שהם אמיתיים, ולא שאולים, לנסיבות חזרתו מסינגפור, מספר ההארכות של תוקף הדרכון); יוער, כי נקבע ש"המבקש חידש את דרכונו שלוש פעמים בבורמה ועוד פעם אחת בישראל", כפי שאמר העורר עצמו בראיון הראשון (ואחר כך טען אחרת). ניתנה הדעת לשיהוי בהגשת בקשתו למקלט, לכך שהעורר טען כי לא חידש את דרכונו מאז שנת 2009 כי חשש מממשלתו, אך לא פנה כלל לחדשו הגם שכבר בבורמה טען כי היה פעיל פוליטי ובכל זאת הנפיק דרכון וחידש אותו שם, וניתנה התייחסות לכך שהעורר סרב לשקול את אפשרות העתקת מקום מגוריו לפיליפינים. כן נקבע שבבורמה חלו תמורות מרחיקות לכת מאז שנת 2012, וכי רבים שבו אליה.

11. לאחר שהתקבלו כל החומרים שנדרשו על ידי ב"כ העורר אצל ב"כ, הוגשה לבית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים עתירה מנהלית (עת"מ 17-07-24039) אשר נמחקה והועברה אל בית הדין לעררים (ערר (י-ס) 14-1694); בדיון מיום 14.7.15 נקבע כי הערר ייוותר על כנו עד להחלטת שר הפנים לאחר דיון במליאת ועדת הפליטים, בהסכמת הצדדים, וביום 18.5.16 ניתן פסק דין חלקי המוחק את הערר, משלא ניתנה כל החלטה; ביום 5.6.16 נמחק הערר והמשיב נשא בהוצאות העורר. בינתיים, ביום 30.8.15 הגיש העורר באמצעות ב"כ טיעון משלים, וביום 12.1.17 ניתנה חוות דעת מחודשת בעניינו של העורר.

12. ביום 24.1.17 נדון עניינו של העורר במליאת ועדת הפליטים; "לדברי מרכז מחקר ומידע, השינוי השלטוני בבורמה שומט לחלוטין את טענות המבקש על בסיס פוליטי" נציגת המשיב הציגה את עמדתה- "לאור השנוי המהותי בבורמה, יש לדחות את הבקשה. המבקש לא הצליח להוכיח פחד

מדינת ישראל

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

מבוסס היטב; נציגי משרד המשפטים, משרד החוץ ויו"ר הוועדה הצטרפו לעמדה זו. ביום 31.1.18 הועברה עמדת נציג המשיב; בעמדה נקבע כי העורר לא הראה כי קיים לו פחד אובייקטיבי או סובייקטיבי, וזאת הן בהתחשב בהתנהלותו בארצו או בארץ, והן בשל השינויים בבורמה עצמה. באשר לטענת הפליט במקום, נקבע כי כיוון שהעורר חידש את דרכו בשנת 2009, לאחר שהחלה פעילותה של ה-BAI לא הראה העורר כל חשש, וכן כיוון שפעילות הקבוצה הייתה כנגד השלטון הקודם ובעד השלטון הנוכחי- ממילא לא קיים לו כל חשש כעת; כעת מפלגת ה-NLD היא מפלגת השלטון. ביום 1.2.17 הצטרף לעמדה זו נציג משרד המשפטים, וביום 12.2.17 הועברה עמדת נציג משרד החוץ. ביום 13.2.17 המליצו חברי ועדת הפליטים לשר הפנים לדחות את בקשתו של העורר למקלט מדיני, וביום 16.3.17 אישר שר הפנים אל המלצת חברי ועדת הפליטים. החלטת שר הפנים נשלחה אל ב"כ העורר ביום 26.3.17.

13. ביום 26.4.17 הוגש הערר; הדיון נדחה פעמיים, והתקיים לבסוף ביום 28.2.18; כתב התשובה הוגש ביום 19.2.18, והעורר הגיש, באמצעות ב"כ, טיעונים משלימים ביום 21.3.18.

טיעוני הצדדים

14. ב"כ העורר טוען כי המשיב לא ערך את האיזון הראוי בין המשקלות השונים וכי העורר זכאי למעמד של פליט; העורר דיווח על קורות חייו באופן אמין ואין לטעון כלפיו שאינו אמין; הערכת הנציבות משנת 2007 היא "**אנכרוניסטית**" ואינה מתייחסת למצבו העכשווי של העורר, הגם שמצאה כי העורר אמין. ב"כ המשיב טוענת כי הנציבות לא מצאה כי העורר אמין, וכי הנציבות המליצה לדחות את בקשת העורר למקלט מדיני, הן בגין אי האמינות בהקשר של פעילותו הפוליטית בארצו והן משום שלא עמד ברף הנדרש (לפי הנציבות) להוכחת פחד מבוסס אובייקטיבי. עיקר טיעוני ב"כ העורר היו כי "**העורר הנו אקטיביסט ופעיל פוליטי למען זכויות אדם נגד המשטר הטוטליטרי במדינת בורמה, אשר ניתק לחלוטין את הקשר עם בורמה, שכן המדינה ממשיכה לרדוף אותו עקב פעילותו הפוליטית גם היום, פשוטו כמשמעו**"; בבורמה מתבצעים עדיין פשעים כנגד האנושות, כנגד מיעוטים אתניים. ב"כ המשיב טענה כי העורר תמך במפלגה שהיא היום מפלגת השלטון, וכי למעשה חדל מפעילות פוליטית מאז עלתה מפלגת ה-NLD לשלטון, כיוון שלא ראה כל צורך בכך. כן טען ב"כ העורר, כי המסמכים עליהם התבססה ועדת הפליטים אינם מדויקים, שכן רדיפת פעילי זכויות האדם בבורמה עדיין נמשכת; ב"כ המשיב טענה כי המצב בבורמה השתפר פלאים, וכי בורמזים רבים שבים למולדתם.

15. ב"כ העורר טען כי העורר לא הגיש בקשה למקלט מדיני בסינגפור, משום ש"**העורר סבר כי אין כל אפשרות להגיש בקשת מקלט בסינגפור. ממילא העורר לא ידע על כל אפשרות להגיש בקשת מקלט בסינגפור**"; ב"כ המשיב טוענת כי העורר שינה במהלך הראיון השלישי את גרסתו בעניין הגשת בקשת מקלט בסינגפור, וכי לא ניתן לומר שהעורר לא ידע על אפשרות זו.

מדינת ישראל בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

16. כן טענו הצדדים בשאלת משמעות הנפקת דרכונו של העורר והארכתו העתית אותו. ב"כ העורר טען כי העורר פעל דרך מתווך, כי "אין בכך כדי להביא לדחיית בקשתו של העורר למקלט, שכן **קביעות אלה רלבנטיות לאותה נקודת זמן בלבד**"; העורר לא שינה את מקום הלידה בדרכונו עצמו, אלא בטופס אחר. באשר לחידוש דרכונו של העורר, התייחס ב"כ העורר רק לשאלה מדוע לא חידש את הדרכונו לאחר שנת 2009, ואילו המשיב הרחיב באשר למספר הפעמים בהן חודש הדרכונו, והסתירות שנתגלעו בעניין זה.

17. העורר אף הליו על איכות תרגום הריאיון, ועל כנותה ותום לבה של המתרגמת "שנשואה לישראלי והיא מקורבת לשגרירות הבורמזית בישראל, ולכן לא מאמין לה ושעשתה עבודתה נאמנה"; ב"כ המשיב הביעה פליאה על טיעון זה, שכן גם ב"כ העורר ואף הנציבות נעזרים בשירותיה של אותה מתורגמנית, והעורר עצמו לא העלה טענה כנגד איכות התרגום אף לא פעם אחת במהלך הריאיון.

18. מן הפן המשפטי נטען, כי העורר הוא חלק מקבוצה חברתית נרדפת, של פעילי זכויות אדם, וכי כיוון ש"העורר בעל תודעה פוליטית, רואה את פעילותו הפוליטית כחלק מזוהתו והגשמתו העצמית; אם ישוב לארצו – לא יוכל לפעול במישור הפוליטי, בשל החשש פן יירדף". לטענת ב"כ העורר, העורר הפך ל'פליט במקום' בשל פעילותו הפוליטית הענפה בארץ, בכך שהפגין מול שגרירות בורמה בישראל ובעקבות כך צולם. המשיב לא בדק "באופן פרטני את מצבו ומבלי שיצר קשר עם חברי הקבוצה בה העורר פעיל" וגם אם פעולותיו נעשו שלא בתום לב, אין הדבר ממעיט מהסכנה לה הוא צפוי בארצו. ב"כ המשיב טוענת כי בעניינו של העורר כלל לא הוכח ברמה העובדתית הנדרשת כי קיים בסיס אובייקטיבי של ממש לכך שהוא עשוי להירדף במדינתו על רקע פעילותו בקבוצת BAI בישראל; העורר גם לא הוכיח שאכן פעל בישראל בפעילות כלשהיא נגד המשטר בבורמה מלבד השתתפות בהפגנות. בנוסף, העורר לא הצליח להוכיח את טענתו לפיה המידע אודות פעילותו הפוליטית הגיע לידיעת השלטונות וכן העורר לא הוכיח כי פעילותו מעלה חשש כי על בסיסה יבקש השלטון בבורמה לרדוף אותו; עוד מוסיפה ב"כ המשיב כי שמו של העורר לא מופיע על המסמכים שהוא הגיש להוכחת פעילותו נגד המשטר בישראל, והתמונות שהופיע בהן העורר במהלך ההפגנות לא מהוות הוכחה לפעילות אקטיבית מדרגה גבוהה ולא מוכיחה אפשרות של פגיעה עתידית מצד שלטונות בורמה.

דיון והכרעה

19. מספר שאלות עולות לדיון בערר זה: האם העורר זכאי להיות מוכר כפליט בשל פעילותו טרם יציאתו את ארצו? האם על המשיב לראות בו 'פליט במקום', בגין פעילותו בארץ? האם על המשיב לראות בו 'פליט במקום' מן הטעם שלא יוכל להמשיך ולפעול בארצו כנגד הפרת זכויות אדם, ולחילופין- האם יש להחיל עליו את עקרון אי ההחזרה.

20. באשר לזכאות העורר להיות מוכר כפליט בגין פעילותו בבורמה: כבר הנציבות קבעה כי העורר "לא מאד אמין", ביחס לפעילותו הפוליטית הנטענת; אמנם, ב"כ העורר מבקש להסב את מרכז הכובד לפעילותו הנטענת של העורר בארץ, והפיכתו, לפיכך, ל'פליט במקום', ואולם, כאמור בעמ"ן

מדינת ישראל

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

68291-03-17 פלוני נ' רשות האוכלוסין (לא פורסם, 13.8.17, להלן: עניין פלוני), אף הוא מבקש מקלט בורמזי, שהיה אחד מחמשת הפעילים בקבוצת BAI: "המסקנה, כי המערער לא עמד בנטל ככל שהדברים נוגעים לבקשת המקלט המקורית שהגיש, היא בלתי נמנעת. ראשית, המערער פנה, כמפורט לעיל, בבקשה למקלט רק שלוש שנים לאחר הגיעו ארצה, וכשתוקף אשרתו עמד לפוג (בשל הפסקת עבודתו). (...) הלא המדובר בעניין של סכנת חיים, ואדם החושש לגורלו לא יזניח את הטיפול בכך עד שיהיה צפוי לסכנת גירוש מיידית." העורר אמנם לא טען, כמו בעניין פלוני, כי נחה דעתו כיוון שהייתה לו אשרת עבודה, אולם הסברו אף הוא אינו מניח את הדעת-ראשית טען שעבד הרבה מאד שעות, ושנית, ש"לא ידעתי על החוק בישראל"; אין צורך להרחיב במשמעות של מי שמעדיף לעבוד שעות רבות במקום להגיש בקשה למקלט מדיני כאשר חרב מונחת על צווארו, וגם הטיעון אודות ידיעתו את החוק אינו טיעון, משום שהעורר אכן ידע על האפשרות להגיש בקשה למקלט מדיני- כבר בשנת 2002, בסינגפור; יובהר על אתר, כי השאלה האם העורר אכן הגיש בקשה למקלט מדיני בסינגפור ונדחה, או שמא חבריו הם שריפו את ידיו, אינה רלבנטית לגורל ערר זה, למעט ההשלכה של ידיעתו (לפחות בכוח) של העורר אודות קיומה של הנציבות והעובדה שלמרות שטען כבר אז נרדף על ידי שלטונות ארצו- בחר לשוב מסינגפור עוד טרם תמה אשרתו, בלא שפנה (לפי גרסה אחת) או שפנה ונדחה (לפי גרסה שניה) אל הנציבות שם. עוד יוסף, כי העורר אחז באשרת כניסה למצרים כבר בשנת 2002, אולם בחר שלא לעשות בה שימוש אלא יצא לסינגפור זמן קצר לאחר מכן.

21. שנית, ובדומה למערער בעניין פלוני (קדם לערעור ערר (י-ם) 15-1465, פורסם באתר משרד המשפטים, 15.2.17), אף העורר לא תיאר אלא פעילות זוטרה ביותר בארצו- חלוקת כרוזים שתוארה בכלליות בלבד, צביעת שלט מול תחנת המשטרה, והשתתפות בתגרה בה נגרם נזק לרכוש; לא בכדי המליצה הנציבות על דחיית בקשת העורר למקלט מדיני. העורר אף הורשה לחזור ללימודיו הגבוהים, כפי שציינה הנציבות בחוות דעתה, מה שאינו מעיד על פעילות פוליטית ערה או משמעותית.

22. כמו העותר בעת"מ 11-11-17121 מין ואח' נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 6.6.2012)(להלן: עניין מין), גם העורר פנה אל הנציבות יחד עם אשתו העוררת בבקשה להתיר להם להשאר בארץ עד שישתפר מצבם הכלכלי; לכך ואף לשיבה אל בורמה לאחר הפעילות הפוליטית הנטענת והרדיפה בעקבותיה התייחס בית המשפט העליון בעע"מ 5135/12 מין ואח' נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 6.11.12)(להלן: ערעור מין): "בית המשפט הוסיף וקבע כי המבקש יצא ללא כל קושי מבורמה באמצעות דרכון חוקי ואף חזר אליה למשך חודש בשנת 2006, עובדה אשר לא הובאה לידיעת המראיין מנציבות האו"ם לפליטים. בית המשפט מפנה למכתב ששלח המבקש לנציבות בשנת 2008 שבו הוא כותב כי הוא רוצה לחזור עם אשתו לפיליפינים והוא מבקש כי יעזרו לה להישאר איתו בישראל כדי שיוכלו לחסוך כסף בטרם יעזבו. על כך כתב בית המשפט כי אין כל קשר בין האמור במכתב זה לבין בקשה למקלט מדיני." וקבע: "בית המשפט קמא, בפסק דין מנומק ומבוסס, דחה את העתירה על כל חלקיה."

מדינת ישראל

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

23. העורר אף שינה את גרסתו בשאלה כיצד זה יצא מבורמה בדרכונו, עת טען בראיון הראשון כי השמות על גבי הדרכון אינם שמות הוריו; בעת הדיון אמר ללא כחל וסרק: "שאלו אותי פעם אחת על הדרכון. השם בדרכון של אבי הוא השם האמתי של אבי. מישהו ביקש עבורי את הדרכון. זה שביקש זה לא היה אבי. זה היה באמצעות סוכן. זה היה באמצעות סוכן שמתווך מול הרשויות. כל השמות בדרכון הם אמתיים." דהיינו- העורר לא הראה פחד מבוסס עת יצא מבורמה- לא במישור הסובייקטיבי, עת פנה- אמנם בעזרת מתווך - לקבלת דרכון בשמו המלא ולא הסתיר את זהותו כלל, ולא במישור האובייקטיבי, כיוון שיצא את בורמה ללא חשש וללא פגע, אף שב אליה מסינגפור, האריך את דרכונו - ויצא לישראל. אין לי אלא לקבוע כי שאלת הסתרת זהותו של העורר, אליה טען בראיון הראשון, לא הייתה ולא נבראה, וכי העורר לא הראה כל פחד, ודאי שלא מבוסס, בצאתו מארצו. דינה של טענת העורר כי הוא זכאי למקלט מדיני בשל פעילותו בארצו- להדחות.

24. האם העורר זכאי להיות מוכר כפליט במקום, בגין פעילותו בארץ במסגרת קבוצת BAI? למרות טיעוני ב"כ העורר, כי אין להתייחס לשאלת תום הלב כאשר נבחנת בקשה למקלט מדיני בגין פעילות בארץ המקלט, בית המשפט בעניין פלוני קבע באופן שאינו משתמע לשתי פנים: "התנהלות חסרת תום לב, שכל תכליתה ליצור עילת "פליטות במקום" תביא לבחינת הבקשה על פי אמת מידה ראייתי קפדנית יותר", ו-"חוסר האמינות משליך על בחינת טענותיו המאוחרות של המערער".

25. ב"כ העורר טוען כנגד המשיב, כי היה עליו לפנות אל חבריו של העורר לקבוצה; לפחות לגבי שניים מהם, העותר בעניין מין (הוא העורר בערר (י-ס) 15-1600, פורסם בנבו, 15.2.17) והמערער בעניין פלוני, כבר נקבע כי אינם פליטים במקום. בעניין פלוני אף נקבע: "אולם גם אם נניח לסוגיית תום הלב, איני מוצאת כי נפלה שגגה בפסק דינו של בית הדין לעררים בכל הנוגע לעילה של "פליטות במקום". במסמכים שהמציא המערער לשם ביסוס טענתו זו אין מופיע שמו ואין ראיה הקושרת בינו לבין מסמכים אלה. כפי שנראה להלן, תמונות מהפגנות שנערכו מול שגרירויות מיאנמר, סין וארה"ב ובהן נראה המערער אין בהן כדי להקים חשש לרדיפה. (...) ועוד יוזכר, כי המערער פנה לשגרירות ארצו על מנת להאריך את דרכונו ובקשתו נענתה, וכי המשיך לשלם מסים למדינתו, מרצונו שלו." המסמכים והתמונות- אותם מסמכים הם ואותן תמונות; התרומות אותן התרומות, הראיונות לעיתונות אותם ראיונות וההפגנות - אותן הפגנות. העורר דכאן אמנם טוען כי לא פנה בעצמו לשגרירות, אלא באמצעות מתווך או חבר, ואולם הסברו היה כי חשש שיצטרך לשלם יותר, אם יזוהה; אין צורך להרחיב אודות ההבדל בין חשש מתשלום גבוה יותר לבין חשש לחיים.

26. ובעניין מין תוארה פעילות זו: "טענתו של העותר להיותו "פליט במקום" מבוססת על מעורבותו הנטענת בפעילות במסגרת עמותה העושה לארגון הפגנות נגד המשטר בבורמה, הנערכות מול שגרירות מדינה זו בתל-אביב, בפניות למקבלי החלטות בישראל ובחו"ל, ופעילויות דומות. עמדת המשיב, לפיה גם מידת אמינותה של טענה זו אינה גבוהה, בלשון המעטה, מקובלת עלי לחלוטין. (...) בעוד שבפני הנציבות טען כי השתתף בשתי הפגנות, הפכה מעורבותו ל"פעילות פוליטית

מדינת ישראל

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

ענפה" בבקשה לעיון חוזר. אין המדובר בעניין של מה בכך. (...) נוכח כל אלה, התמונות שהציג העותר ובהן הוא נראה מפגין, לטענתו, כנגד המשטר בארצו, אין בהן כדי להתגבר על אי האמינות הבסיסית העולה מגרסאותיו השונות. לא למותר להעיר, כי אין לדעת היכן צולמו התמונות ועל ידי מי. וכאמור לעיל, העותר עצמו לא חשש מפני הרשויות בהינתן אחת מגרסאותיו, לפיה נסע לבורמה לאחר שכבר החל בפעילות הפוליטית המתוארת."

27. הסיכום בעניין מין רלבנטי לענייננו: "נראה כי כנותו ותום לבו של העותר אינם יכולים לסייע לו. מלבד זאת שטענותיו ביחס לנסיבות עליהן מבסס הוא את טענתו למקלט כ"פליט במקום" לא זכו להערכת מהימנות גבוהה, בלשון המעטה, ולא נמצאה לי עילה להתערב במסקנה זו, הרי שאמינותו עורערה מן היסוד בכל הנוגע לטענתו לחשש מפני רדיפה בשל התנהלותו בבורמה ערב עזיבתו את המדינה. הערכת אמינותו של מבקש המקלט היא עניין מהותי, המקרין על הבקשה כולה, על כל היבטיה (ע"מ 5107/08 פלוני נ' שר הפנים, מיום 5.5.09; עת"מ (י-ם) 729-09-11 רחל ברהנה סלומון נ' משרד הפנים, מיום 26.12.11)."

28. לא מצאתי מקום להרחיב בעניין פסקי הדין אליהם הפנה ב"כ העורר, משום שהם נדונו- ונדחו- כבר בעניין פלוני; יוסף, כי בכלל פסקי הדין המתייחסים לאזרחי בורמה שצוטטו בפסק דין זה, תורגמו דברי מבקשי המקלט על ידי המתורגמנית הגב' הררי, והטענה בדבר חוסר אמינותה לא הועלתה מעולם; ממילא טענה זו נטענה לראשונה בכתב הערר, ולא כבר במועד הראיון, ודינה להדחות בשל היותה כבושה.

29. ומכאן, לשאלת המצב בבורמה ופעילותו האקטיביסטית של העורר: כלל המאמרים והאיזכורים המאוחרים לשנת 2015, אליהם הפנה ב"כ העורר, מתייחסים לרדיפת מיעוטים ובנים למיעוטים בבורמה; העורר אינו חלק משום קבוצת מיעוט בורמזית, לא לפי דתו ולא לפי מוצאו האתני. פעילותו הנטענת של העורר הסתיימה, בפועל, בשנת 2011, ולא הוצגה לפני כל ראייה אודות פעילות אחרת, כלשהי, של העורר לאחר מכן. מדובר, אם כן, במי שמבקש לפעול, ככל הנראה, בעתיד, כנגד המשטר אליו איווה עד שעלה לשלטון. כיוון שהעורר לא הראה כי נרדף (בלשון עבר) לא בגין פעילותו בבורמה ולא בגין פעילותו בישראל עובר לחילופי השלטון בשנת 2015, לא מצאתי כי הונחה כל תשתית ראייתית לכך שהעורר יירדף (או שהוא עדיין נרדף, כפי שטען ב"כ) בגין רצונו להיות אקטיביסט- רצון, שאין בו כל תוכן. בכך, דומה שהעורר מבקש להמציא לעצמו עילת מקלט חדשה, שהיא כל כך צופה פני עתיד, עד שהיא משולה לביצה שלא נולדה; אם להתלות באילנות גבוהים, "גם אם נניח לסוגיית תום הלב" (כאמור בעניין פלוני) אין העורר מגלה טענת מקלט, ולו קלושה, בטענתו כי הוא "חיה פוליטית".

30. דומה, כי הערת בית המשפט העליון בע"מ 4922-12, פלוני נ' שר הפנים, (פורסם בנבו, 7.7.13) יפה גם לכאן: "עיקר החשש הוא מפני פעולות, דוגמת מחאה פוליטית כביכול, שנעשות שלא לשמה אלא אך ורק לשם קניית מעמד במדינת המקלט. קבלת בקשת המקלט בנסיבות אלה עלולה לפתוח פתח למבקשי מקלט רבים ליצור לעצמם מעמד של פליטים "יש מאין" ולכפות את נוכחותם על מדינת המקלט." כיוון שלא מצאתי כי קיימת פעילות פוליטית כלשהי של העורר,

מדינת ישראל

בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952

הדילמה שם, לפיה: "מנגד, השאלה אם מחאה פוליטית נעשית מטעמים אידיאולוגיים אם לאו אינה תמיד פשוטה למענה. יתרה מכך, אין להתעלם מכך שגם מחאה פוליטית שנעשית רק לשם קניית מעמד עלולה להקים סכנה לחייו או לחירותו של מבקש המקלט בארץ מוצאו, כך שהחזרתו אליה תהא מנוגדת לעיקרון. "אי ההרחקה" אינה מתעוררת כלל.

31. כיוון שלא מצאתי כי נשקפת כל סכנה לחיי העורר או לחירותו, וכי לא הוכיח פחד מבוסס היטב או בכלל לשוב לארצו, ברי כי עקרון אי ההרחקה אינו חל עליו.

32. סיכומם של דברים הוא, כי הערר נדחה על כל ראשיו; כיוון שפסק הדין בעתירה המוזכרת בסעיף 1 לעיל תלוי במעמדו של העורר, לא אורה לעורר לצאת מן הארץ עד למתן פסק הדין בעתירה. העורר יישא בהוצאות המשיב בסך 3,000 ש"ח.

ניתנה היום, ט"ז אלול תשע"ח, 27/08/2018 בהעדר הצדדים.

שרה בן שאול ויס, דינית
בית הדין לעררים